

17.9.2022

Eduskunnan talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

Asiantuntijalausuntopyyntö UJ 19/2022 pv – U26/2022 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi rakennusten energiatehokkuudesta (uudelleenlaadittu)

LUT-yliopisto kiittää asiantuntijalausuntopyynnöstä ja toteaa lausunnossaan seuraavaa.

Rakennusten energiatehokkuuden parantaminen aurinkoenergiaa lisäämällä

Alkuperäisessä esityksessä todetaan ” *Direktiivin uudistamisen keskeiset tavoitteet ovat rakennusten kasvihuonekaasupäästöjen ja energian loppukulutuksen vähentäminen vuoteen 2030 mennessä sekä pitkän aikavälin vision asettaminen rakennuksille kohti EU:n laajuista ilmastoneutraaliutta vuonna 2050. Niiden saavuttamiseksi ehdotuksella on lisäksi useita erityistavoitteita: lisätä korjausrakentamisen määrää ja perusteellisuutta, parantaa tietoa rakennusten energiatehokkuudesta ja kestävydestä sekä varmistaa, että kaikki rakennukset ovat vuoden 2050 ilmastoneutraaliusvaatimusten mukaisia.* ” Tämän jälkeen on ehdotusta täsmennetty aurinkoenergian lisäämisen osalta.

LUT-yliopisto yhtyy valtioneuvoston kantaan, että energiansäästö rakennuksissa on tärkeää ja että uusiin julkisiin ja kaupallisiin rakennuksiin olisi asennettava aurinkoenergiajärjestelmiä. LUT-yliopisto huomauttaa, että kuten muissakin maissa rakennusten, niin julkisten kuin yksityisten remontoinneissa ei esimerkiksi aurinkosähkön asentaminen ole aina mahdollista, mutta esittää että nykyistä tilannetta on mahdollista parantaa.

Suomen tilanne

Suomessa esim. LUT-yliopisto on pyrkinyt edistämään aurinkoenergian käyttöä rakennuksissa. Vaikka suora tukea on vähän uusiin rakennuksiin, on Motivan energiatehokkuustuen kautta aurinkosähköhankkeisiin osoitettu rahoitus ollut merkittävä. Tällä on saatu aikaan paljon aurinkosähköä esim. isoihin marketteihin ja teollisuusrakennuksiin, kun niiden energiatehokkuutta on parannettu.

Pientaloihin on aurinkosähkön asentaminen ollut vilkasta, jopa niin että paneeleista ja varsinkin osaavista asentajista on tullut pula.

Aurinkosähkömarkkinat ovat Suomessa avautumassa, jota ilmentää useampi valmisteilla oleva hanke laajojen aurinkosähköpuistojen rakentamiseksi.

Julkisten rakennusten aurinkosähkön asennukset ovat toistaiseksi olleet hitaahkoa, vaikka poikkeuksiakin on. LUT-yliopiston Lappeenrannan kampus on kattavan paneliston täydentämällä useaan otteeseen jo aiemmin hankittua. Myös monissa Hinku kunnissa on toteutettu aurinkopaneliston asentamista julkisiin rakennuksiin. Haaste aurinkopaneliston asentamisiin julkisiin rakennuksiin on se, että rakennuksen käyttäjälle ei allokoida rakennuksen energiakuluja eikä hän voi niitä suoraa hallita. Kunnissa ei tyypillisesti ole henkilö, jonka kontolla energiatehokkuus olisi.

Tekniset vaihtoehdot aurinkopaneeleja isoihin rakennuksiin

Selkein tapa asentaa aurinkosähköä on toteuttaa rakennusten katoille panelisto. Tyypillisesti isot rakennukset ovat niin korkeita, että varjostukset katoilla eivät ole merkittäviä. Paneliston asentaminen seinille on teknisesti helppoa, mutta usein varjostus ym. syistä tuotto jää vähäisemmäksi.

LUT-yliopisto haluaa tuoda esille, että ehdotuksessa ei oteta kantaa esim. Helenin aikoihin Suvilahden lanseeraamaan yhteishankintaan. Suomi on Mankala-periaatteen kehittänyt maa. Aurinkopaneeleita ei tarvitse täysimääräisesti hankkia joka rakennukseen. Helenin osoittamaa tapaa käyttämällä voitaisiin ainakin osa tai jopa koko paneelihankinta toteuttaa erilliseen optimaaliseen paikkaan, jolloin tuotto nousisi ja kustannukset laskisivat.

LUT-yliopisto korostaa, että pääosin rakennusten, niin julkisten kuin yksityisten, aurinkopaneelien hankinnat voidaan toteuttaa nykyisessä tilanteessa markkinaehtoisesti eikä isoja lisämäärärahoja tarvita.

Esitettyjä toimenpiteitä

Rakennusten energiatehokkuuden kehittäminen on haasteellista varsinkin isoissa julkisissa rakennuksissa, joissa arkkitehtonisista syistä ja suojeluvaatimusten kautta ei aurinkopaneelien asentaminen tai lisäeristys ole aina mahdollista. Jos osana rakennusten energiatehokkuuden edistämistä aurinkopaneeleilla voitaisiin tuottaa Helenin Suvilahden mallin mukaan energiaa, myös osuuskuntamallin mukaan paremmalla paikalla voitaisiin tehokkuutta kehittää edullisemmin ja isommalla intensiteetillä.

LUT myös esittää, että Kuntien aurinkopaneelien asentamista rohkaistaisiin esim. valtakunnallisen kampanjan avulla, julkisten rakennusten aurinkopaneelien asennusta tehostettaisiin esim. pakollisen kartoituksen kautta ja julkisten rakennusten omistajia velvoitettaisiin julkaisemaan ja seuraamaan rakennusten energiakuluja.

Lausunnon on laatinut LUT-yliopiston professori Esa Vakkilainen.

Juhani-Matti Saksa
rehtori